

УДК 339.9

Кригульська Т.Б.¹, Давідова С.А.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-1114 НУ «Запорізька політехніка»

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ

Світовий ринок є одним із ключових чинників забезпечення сталого економічного розвитку в сучасних умовах, який супроводжується численними викликами - такими як цінова нестабільність, нерівномірний розподіл ресурсів, технологічна нерівність та екологічні ризики. Дослідження проблем світового ринку важливе для розуміння механізмів

подолання суперечностей та дисбалансів у глобальній економіці, підвищення ефективності міжнародного поділу праці, а також для розробки стратегій, що сприяють забезпеченню економічної безпеки та збалансованого розвитку країн.

Світовий ринок – це сфера стійких товарно-грошових відносин між країнами, основою яких є міжнародний поділ праці та інші виробничі чинники. Його функціонування базується на переміщенні товарів та послуг між державами, що обумовлено як внутрішнім, так і зовнішнім попитом і пропозицією. Учасники світового ринку отримують інформацію про обсяги попиту та пропозиції, що дозволяє адаптувати виробництво до актуальних економічних потреб.

На наш погляд, сучасний світовий ринок характеризують наступні риси:

- товарно-грошові відносини здійснюються за межами національних економік (товаровиробники у пошуках споживачів виходять за територіальні межі своїх країн);

- міждержавне переміщення товарів, при якому міжнародна торгівля регулюється як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками;

- оптимізація факторів виробництва (виробники шукають можливості використати необхідні ресурси там, де це найвигідніше);

- формування світових цін на товари відбувається на основі глобального попиту та пропозиції.

Розвиток світового ринку на початку XXI століття визначають стійкі тенденції, на які неможливо не зважати. Насамперед, це глобалізація та регіоналізація. Глобалізація призводить до зростання взаємозалежності між країнами, водночас полегшуючи доступ до технологій та товарів. Але паралельно з цими процесами посилюється регіоналізація, що призводить до створення економічних блоків, таких як ЄС, АСЕАН, USMCA. Нівелюючи глобалізаційні виклики, ці об'єднання фокусуються на внутрішньому розвитку. Пришвидшеними темпами розвивається черговий етап науково-технічної революції, стрімко змінюючи як структуру економіки, так і самі суспільні умови економічного розвитку. Поширення 5G, штучного інтелекту, нанотехнологій, автоматизація виробництва, його роботизація та логістичні інновації змінюють бізнес-моделі у господарському розвитку світу.

Під впливом технологічної революції здійснюється цифровізація економіки. Технології трансформують усі аспекти бізнесу. Основою змін у сучасних економіках стали Інтернет, хмарні обчислення, штучний інтелект, блокчейн тощо. Стрімко розширюється та масштабується електронна комерція, представлена платформами на кшталт Amazon, Alibaba, Temu та інші, що сприяє змінам процесів міжнародної торгівлі.

Швидкими темпами розвивається міжнародна торгівля та логістика. Покращення транспортної інфраструктури здешевлює товари та послуги.

Ставши поліцентричною, світова економіка яскраво демонструє нині зміщення економічних центрів. Швидко зростає на світовому ринку частка азійських країн. Другою за величиною економікою світу став Китай, що впевнено витісняє західні держави з їхніх традиційних позицій лідерів.

Останніми роками виявляється посилення уваги урядових організацій та громадськості до проблем сталого суспільного розвитку. Це накладає свій відбиток на розвиток світового ринку. Усе більшого значення у світовому економічному розвитку набувають екологічні питання. Бізнеси та уряди прагнуть скоротити викиди вуглецю, перейти до відновлюваних джерел енергії та дотримуватись екологічних стандартів. Інвестиції у так звану програму ESG (екологія, соціальна відповідальність, управління) стають усе популярнішими. Споживачі в усіх країнах все частіше орієнтуються на екологічні, етичні та персоналізовані товари.

Отже, світовий ринок є динамічною системою, що постійно адаптується до трансформаційних змін навколишнього простору. Насамперед, це постійні зміни у технологіях, міжнародних відносинах, політиці та екології, що виявляють себе як тенденції світової економічної взаємодії на глобальному рівні. Ці реалії вимагають від країн-учасників світового ринку гнучкості у прийнятті рішень, нових креативних підходів та готовності до перегляду традиційних умов співпраці.

Геополітична напруженість, що переростає у дипломатичне протистояння та часто у військові конфлікти, кліматичні зміни, пандемії та економічні кризи, що складають глобальну загрозу для світової спільноти, цифровізація, що відкриває нові можливості для бізнесу, але й вимагає зміни підходів до економічної діяльності, - це неповний перелік тих цивілізаційних викликів, які формують реалії взаємодії на сучасному світовому ринку та вимагають гнучкої адаптації країн-учасників до цих умов.